

Informování zaměstnanců o požadavcích BOZP, aneb nejde jen o školení BOZP

Tomáš Neugebauer

Březen 2017

Školení BOZP

Žádný právní, ani ostatní, předpis nezná v praxi běžně používaný pojem „školení BOZP“. To však neznamena, že by zaměstnavatel nebyl povinen zaměstnancům poskytovat informace o BOZP.

Zaměstnavatel nemá povinnost provádět, ani zajišťovat školení BOZP.

Pod pojmem „školení BOZP“ je proto možné si představit různý rozsah informací o BOZP, které zaměstnavatel zaměstnancům poskytl.

Pracovněprávní odpovědnost za zajištění BOZP

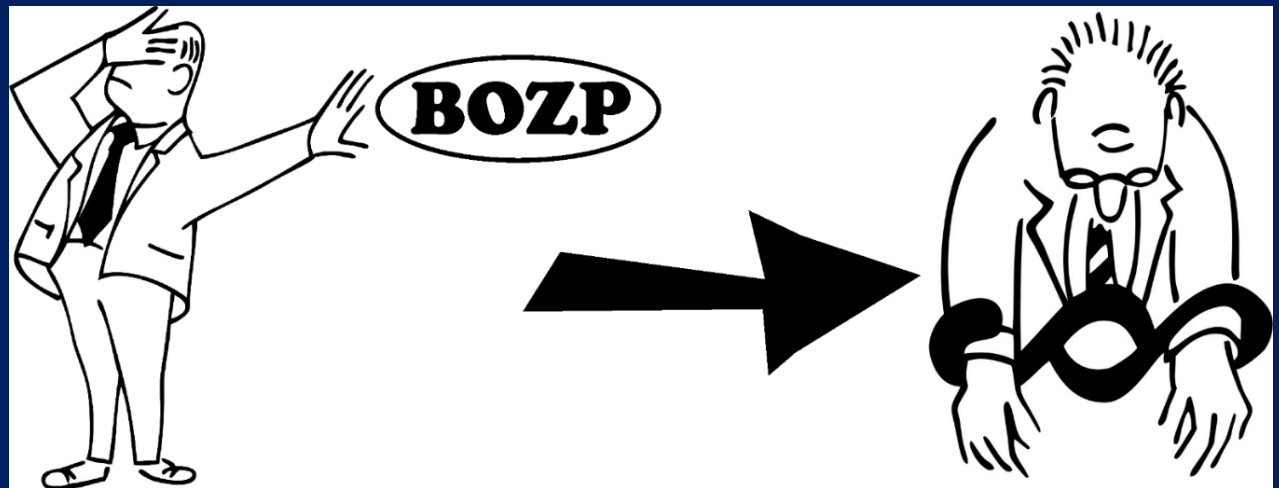
Zaměstnavatel je povinen zajistit bezpečnost a ochranu zdraví zaměstnanců při práci s ohledem na rizika možného ohrožení jejich života a zdraví, která se týkají výkonu práce (§ 101 odst. 1 ZP).

Péče o BOZP uložená zaměstnavateli větou předcházející nebo zvláštními právními předpisy je nedílnou a rovnocennou součástí pracovních povinností vedoucích zaměstnanců na všech stupních řízení v rozsahu pracovních míst, která zastávají (§ 101 odst. 2 zákoníku práce).

Pracovněprávní odpovědnost za zajištění BOZP

Jednou ze zákonných povinností vedoucího zaměstnance je:

„vytvářet příznivé pracovní podmínky a **zajišťovat** bezpečnost a ochranu zdraví při práci“ (§ 302 zákoníku práce).

Požadavky na zajištění BOZP kladené na zaměstnavatele

POŽADAVKY NA ZAJIŠTĚNÍ BOZP

PRÁVNÍ A OSTATNÍ PŘEDPISY
K ZAJIŠTĚNÍ BOZP
(cca 70 % až 80 %)

VYHLEDÁNÍ A
VYHODNOCENÍ
RIZIK PŘI PRÁCI

KATEGO-
RIZACE
PRACÍ

Právní a ostatní předpisy k zajištění BOZP

Právními a ostatními předpisy k zajištění BOZP jsou předpisy na ochranu života a zdraví, předpisy hygienické a protiepidemické, technické předpisy, technické dokumenty a technické normy, stavební předpisy, dopravní předpisy, předpisy o požární ochraně a předpisy o zacházení s hořlavinami, výbušninami, zbraněmi, radioaktivními látkami, chemickými látkami a chemickými přípravky a jinými látkami škodlivými zdraví, pokud upravují otázky týkající se ochrany života a zdraví.

Vyhledání a vyhodnocení rizik při práci

Vyhledání a vyhodnocení rizik při práci a stanovení opatření, slouží k řízení rizik při práci v oblasti bezpečnosti práce (**BOZP**) na základě konkrétních podmínek na pracovištích zaměstnavatele.

Vždy se jedná o kvalifikovaný odhad míry rizika provedený podle konkrétních podmínek na pracovišti.

Celá problematika je řešena značně obecně a záleží na zaměstnavateli, jakým způsobem naplní požadavek zákoníku práce na něj kladený.

Kategorizace prací

Kategorizace prací je část managementu rizik při práci řešící hygienická rizika (ochranu zdraví při práci). V jejím rámci jsou všechny vykonávané pracovní činnosti zařazeny do jedné ze čtyř kategorií.

Je mimo jiné podkladem pro stanovení rizikových prací, měření rizikových faktorů a stanovení četnosti pracovně lékařských prohlídek zaměstnanců.

Zákonné požadavky na poskytování informací o BOZP zaměstnancům

POŽADAVKY NA ZAJIŠTĚNÍ BOZP

PRÁVNÍ A OSTATNÍ PŘEDPISY
K ZAJIŠTĚNÍ BOZP
(cca 70 % až 80 %)

VYHLEDÁNÍ A
VYHODNOCENÍ
RIZIK PŘI PRÁCI

KATEGO-
RIZACE
PRACÍ

Zaměstnavatelům ze ZP vyplývají povinnosti:

- zajistit školení o právních a ostatních předpisech k zajištění BOZP,
- seznámit s riziky spojenými s výkonem pracovní činnosti nebo pracoviště a přijatými opatřeními,
- informovat o tom, do jaké kategorie byla vykonávaná práce zařazena.

Zákonné požadavky na poskytování informací o BOZP zaměstnancům

Dále jsou zaměstnavatelé povinni zajistit dostatečné a přiměřené informace a pokyny o BOZP, které se týkají práce a pracoviště (§ 103 odst. 1 písm. f), tedy konkrétní pokyny dané zaměstnanci vedoucími zaměstnanci, kteří jsou mu nadřizeni (např. MPBP). O informacích a pokynech jsou povinni vést dokumentaci.

Informace a pokyny musí být zajištěny vždy při přijetí, při převedení nebo přeložení zaměstnance, nebo při změně pracovních podmínek, pracovního prostředí, technologie či postupu.

Zákonné požadavky na poskytování informací o BOZP zaměstnancům

Dalšími povinnostmi jsou:

- informovat zaměstnance o tom, kterým pracovní lékařským prohlídkám a očkováním jsou povinni se podrobit,
- informovat zaměstnankyně, v případě, že při práci přichází k úvahu expozice rizikovým faktorům poškozující plod v těle matky,
- provést seznámení nebo poučení ve smyslu vyhlášky č. 50/1978 Sb., o odborné způsobilosti v elektrotechnice,

Seznámení či poučení zaměstnanců

Seznámení zaměstnanců ve smyslu § 3 vyhlášky č. 50/1978 Sb. se provádí u zaměstnanců provádějících jednoduchou obsluhu elektrických zařízení.

Poučení se provádí u zaměstnanců, kteří provádějí složitější obsluhu nebo práce na elektrickém zařízení.

Při seznámení musí být zaměstnanci informováni v rozsahu své činnosti s předpisy o zacházení s elektrickými zařízeními (ČSN EN 50110-1 ed. 3, návod od výrobce) a upozorněni na možné ohrožení těmito zařízeními. Provádí je zaměstnavatelem pověřená osoba s kvalifikací odpovídající charakteru činnosti. Musí být proveden zápis.

Seznámení či poučení zaměstnanců

Poučení musí obsahovat seznámení v rozsahu své činnosti s předpisy pro činnost na elektrických zařízeních, školení v této činnosti, upozornění na možné ohrožení elektrickými zařízeními a seznámení s poskytováním první pomoci při úrazech elektrickým proudem. Podrobný obsah a dobu školení, jakož i zajištění ověřování znalostí v jim stanovených lhůtách, určuje zaměstnavatel. Školení provede zaměstnavatelem pověřený pracovník s kvalifikací odpovídající charakteru činnosti. Půjde-li o práci na elektrických zařízeních, musí to být pracovník s § 5 až § 9 vyhláška č. 50/1978 Sb.

Zákonné požadavky na poskytování informací o BOZP zaměstnancům

Dále jsou zaměstnavatelé povinni zaměstnancům poskytovat:

- těhotným a kojícím zaměstnankyním a zaměstnankyním-matkám do devátého měsíce po porodu seznámení s riziky a možnými účinky na těhotenství, kojení nebo jejich zdraví,
- školení organizace a poskytnutí první pomoci,
- školení zaměstnanců cizích firem pracujících na pracovišti zaměstnavatele,
- profesní odborná školení a zkoušky.

Školení o právních a ostatních předpisech k zajištění BOZP

Školení musí být zajištěno při nástupu zaměstnance, při změně pracovního zařazení nebo druhu práce, při zavedení nové technologie nebo změny výrobních a pracovních prostředků či změny technologických případně pracovních postupů. Dále v případech, které mají nebo mohou mít podstatný vliv na BOZP.

V posledním případě musí být školení provedeno bez zbytečných odkladů.

Školení o právních a ostatních předpisech k zajištění BOZP

Obsah a četnost školení si určuje zaměstnavatel sám. Stejně to platí o způsobu ověřování znalostí.

Školení nesmí být prováděno přímo z právních předpisů a technických norem, ale má být výkladem jejich uplatnění v praxi v konkrétní firmě nebo společnosti.

Zaměstnavatel je povinen umožnit odborům, zástupci pro oblast BOZP nebo přímo zaměstnancům projednat organizaci školení o právních a ostatních předpisech k zajištění BOZP (§ 108 ZP).

Seznámení s riziky a opatřeními

Zaměstnavatel je povinen seznámit zaměstnance s riziky spojenými s výkonem jejich pracovní činnosti nebo s prostory, v kterých svou práci vykonávají a s přijatými opatřeními na ochranu před působením těchto rizik (vyhodnocení rizik při práci, návody k používání).

V případě, že na pracovišti pracují i zaměstnanci jiného zaměstnavatele, a nepůsobí-li u zaměstnavatele odborová organizace nebo zástupce zaměstnanců pro oblast BOZP, je zaměstnavatel povinen informovat přímo zaměstnance o rizicích a opatřeních, která získal od jiných zaměstnavatelů.

Terminologie

RIZIKO

(předpokládaný následek a pravděpodobnost, případně četnost, jeho výskytu)

- pravděpodobnost vzniku výhřezu meziobratlové ploténky

OPATŘENÍ

- dodržování vhodného postupu při ruční manipulaci s břemeny (rozkročený postoj, rovná záda atd.)
- dodržování stanovených hmotnostních limitů

osoba vystavená **OHROŽENÍ**
(EXPOZICI zdroje rizika)
– ruční manipulace s břemeny

ZDROJ RIZIKA

(nebezpečná vlastnost nebezpečného činitele)
– hmotnost

NEBEZPEČNÝ ČINITEL

– břemeno

Seznámení s kategorií práce

Zaměstnavatel je povinen informovat zaměstnance o tom, do jaké kategorie je jím vykonávaná práce zařazena.

Nestačí každému zaměstnanci pouze sdělit, že jím vykonávaná práce je zařazena do kategorie číslo... Je nutné objasnit, co je kategorizace prací, k čemu slouží a jaký mají význam jednotlivé kategorie, resp. co pro zaměstnance znamená zařazení do konkrétní kategorie (seznámení s riziky a přijatými opatřeními).

Jedná-li se o výkon rizikové práce, měl by být zaměstnanec seznámen s povinnostmi, které pro něj z toho vyplývají.

Osnova školení o právních a ostatních předpisech k zajištění BOZP

Školení a informování zaměstnanců je klíčovým nástrojem prevence rizik, a proto návrh obsahu, četnost školení, způsob ověřování znalostí a způsob vedení dokumentace o provedených školeních má vypracovat odborně způsobilá osoba k zajišťování úkolů prevenci rizik. Ten postoupí k vyjádření zaměstnavateli. Až jeho schválením se stane závazným.

Osnova tzv. školení BOZP

Před zpracováním návrhu osnovy odborně způsobilou osobou je důležité se domluvit, zda školení bude věnováno pouze školení o právních a ostatních předpisech k zajištění BOZP, nebo bude mít širší záběr (seznámení s riziky a přijatými opatřeními, se zařazením do kategorie, seznámení ve smyslu vyhlášky č. 50/1978 Sb. atd.).

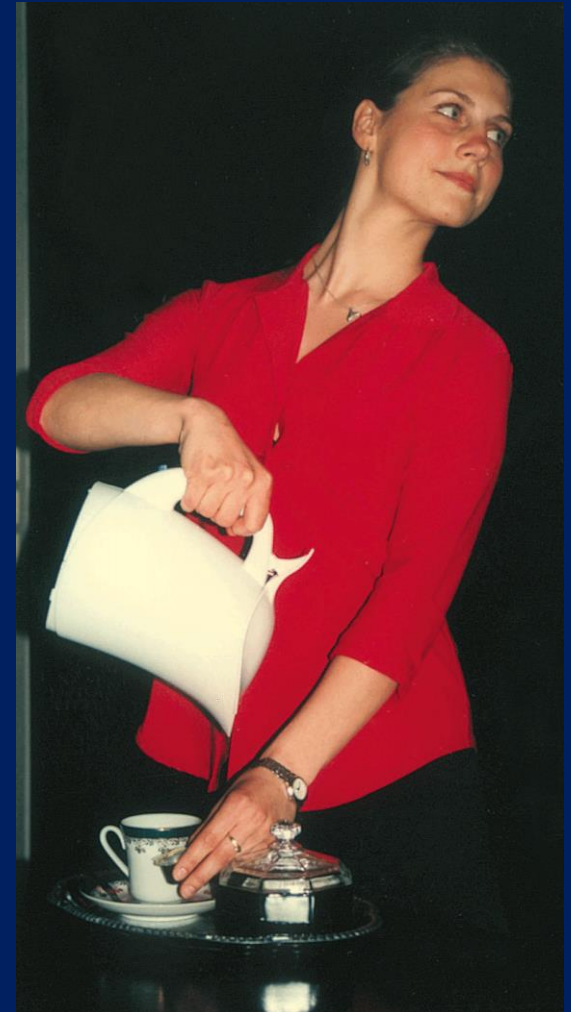
Osnova tzv. školení BOZP

Staňte se naším klientem a starosti o BOZP můžete hodit za hlavu.

Osnova školení

Do obsahu školení nemusí být zahrnuty zásady bezpečného chování na pracovišti, kterými je však zaměstnanec povinen se řídit [§ 106 odst. 4 písm. c) zákoníku práce]. Jedná se například o chůzi po schodišti, zalévání kávy nebo čaje, jízdu osobním výtahem apod.

Osnova školení

Školení není možné provádět podle univerzálních osnov. Osnova musí vždy odpovídat konkrétním podmínkám u zaměstnavatele. Není možné mít pouze jednu osnovu školení, případně dvě – pro zaměstnance a pro vedoucí zaměstnance (zvláště osnova pro vstupní a pro periodické školení by neměla být).

Osnova by měla obsahovat způsob ověření znalostí školených (pohovor, ústní nebo písemnou zkoušku, test [maximálně 30 až 40 otázek]) a vzor dokladu o absolvování (prezenční listinu) – pozor na ochranu osobních údajů.

OSNOVA ŠKOLENÍ BEZPEČNOSTI A OCHRANY ZDRAVÍ PŘI PRÁCI PRO ADMINISTRATIVNÍ ZAMĚSTNANCE Č. 7

Provádí se: prostřednictvím výukového programu „Školení BOZP“ (část A) a přednáškou (část B) provedenou proškoleným vedoucím zaměstnancem

Termín: při nástupu do zaměstnání (před započítáním práce)
do dvou let od posledního školení BOZP
po pracovním úrazu (do měsíce po ukončení pracovní neschopnosti)
po hrubém porušení pravidel BOZP (do měsíce po oznámení)
po dlouhodobém přerušení pracovního procesu (například rodičovská dovolená; před započítáním práce)
po přechodu z jiného pracoviště v rámci společnosti (před započítáním práce; pouze část B)
po významné změně v předpisech BOZP nebo podmínkách na pracovišti, které mají vliv na zajištění BOZP (do měsíce od jejich oznámení)

Účastní se: všichni zaměstnanci pracoviště (vyjma absolventů školení vedoucích zaměstnanců), případně ten, kdo hrubě porušil pravidla BOZP nebo u něj došlo k dlouhodobému přerušení pracovního procesu nebo ten, kdo přešel z jiného pracoviště společnosti

Dokumentace: Záznam o provedeném školení BOZP zaměstnanců – viz příloha (ukládá se v dokumentaci vedoucího zaměstnance příslušného pracoviště)

Obsah školení: Část A (provádí se formou e-learningu)

zákoník práce § 101 odst. 6, § 104, 106, 269, 270, 271a, 271c až 271e, 271k
nařízení vlády č. 361/2007 Sb. § 28 až 30 a § 54 až 55

směrnice SM-13/2016 Bezpečnost a ochrana zdraví při práci – čl. 4.2, 4.6
pracovní postup PP-16/2011 Pracovní úrazy – úvodní odstavec, čl. 4 a čl. 4.3

Část B (provádí se formou přednášky)

rizika spojená s výkonem pracovní činnosti nebo pracovištěm a přijatá opatření k omezení jejich působení

kategorie, do které je vykonávaná práce zařazena a význam kategorizace prací

Doba školení: není pevně stanovena, školení obou částí musí být provedeno tak, aby byl splněn požadavek uvedený v bodě „Termín“.

V Praze 23. září 2016

Schválil:

Zpracoval:

ZÁZNAM

o provedení školení bezpečnosti a ochrany zdraví při práci
pro administrativní zaměstnance

na pracovišti: .....

Školení podle osnovy číslo: ..... ze dne: ..... a přezkoušení testem
(výsledek uložen v databázi programu) provedl program „Školení BOZP“ (část A) dne:
..... v době od: ..... do: ..... hodin a k tomu oprávněná osoba (část B):

jméno a příjmení školícího: .....

funkce: .....

podpis: .....

dne: ..... v době od: ..... do: ..... hodin.

Školení v rozsahu stanoveném osnovou absolvoval(a), probranému tématu porozuměl(a) a
uvedenými pokyny se bude řídit:

jméno a příjmení: osobní číslo: zařazení (funkce):   podpis:

.....
.....

Provedení školení

Vlastní provedení školení již není součástí prevence rizik, a proto jej může provést téměř kdokoliv (vedoucí zaměstnanec, jím pověřená znalá osoba apod.). Musí být však provedeno podle zaměstnavatelem schválených osnov (obsah, způsob ověření atd.).

Školící osoba by měla mít dostatečné znalosti o přednášené problematice (zodpovězení dotazů apod.) a schopnost přednesu.

Provedení školení

Školení musí být prováděno v pracovní době (optimálně 9:00 h až 10:30 h a po 14. hodině).

Nemělo by být pouhým přednesením informací, ale mělo by být doplněno obrázky, videi, příklady z praxe apod. podle možností (předčítání textu pomocí programu).

Provádí-li se ověření znalostí formou testu, měly by být oznámeny výsledky a opraveny chyby.

Dobrý den. Jmenuji se Blanka. Mým úkolem je seznámit vás s některými požadavky paragrafu 108 zákoníku práce.

Paragraf 108 zákoníku práce pojednává o účasti zaměstnanců na řešení otázek bezpečnosti a ochrany zdraví při práci.

Stanovuje, že zaměstnanci mají právo se účastnit na řešení otázek souvisejících

s B_éÓZ_{et}P_é prostřednictvím odborové organizace nebo zástupce pro oblast

B_éÓZ_{et}P_é. Zaměstnavatel je povinen těmto prostředníkům nebo přímo zaměstnancům umožnit účast na jednáních týkajících se

B_éÓZ_{et}P_é a nebo jim poskytnout informace o takovém jednání. Také musí vyslechnout

Voice Reader

naplnění

volume
100
50
0

Blanka

Uchování dokumentace

Žádný právní předpis nestanoví, jak dlouho mají být uschovány dokumenty prokazující provedení a absolvování jednotlivých školení. Minimálně by to mělo být do doby provedení nového školení (jedna perioda). Doporučuji však uchovávat po dobu dvou period. I toto by mělo být součástí interního dokumentu zaměstnavatele o provádění školení zaměstnanců.

Profesní odborná školení a zkoušky

Profesní odborná školení, případně jen zkoušky, jsou nadstavbou školení o právních a ostatních předpisech k zajištění BOZP. Týkají se pouze určité skupiny zaměstnanců vykonávajících určitou činnost.

Někdy se školení provádí pouze před zahájením činnosti a periodicky se provádí pouze přezkoušení.

U některých zařízení může být školení, případně přezkoušení, obsluhy stanoveno v návodu k užívání, i když právním předpisem není požadováno.

Profesní odborná školení

Školení nebo přezkoušení	Lhůty (roky)
přezkoušení svářeče plamenem a elektrických obloukem (ČSN 05 0601, příloha B, čl. B.3)	2
poučení zaměstnance pověřeného manipulací s tlakovými nádobami k přepravě plynů (ČSN 07 8304 čl. 11.6)	3
přezkoušení obsluhy stabilní tlakové nádoby (např. autoklávu) (ČSN 69 0012, část III., čl. 7)	3
přezkoušení pracovníků s elektrotechnickou kvalifikací podle vyhlášky č. 50/1978 Sb. § 5 až 8 (elektrikáři)	3
zkouška topičů kotlů nízkotlaké kotelny pro tepelný výkon kotle nad 50 kW (§ 14 vyhlášky ČÚBP č. 91/1993 Sb.)	5
ověření znalostí (zkouška) obsluhy vyhrazeného plynového zařízení, vyjma obsluhy zařízení pro spotřebu plynu spalováním, pokud je celkový výkon nižší než 50 kW (§ 5 vyhlášky č. 21/1979 Sb.)	3
školení pro jednotlivé činnosti v rámci nakládání s vysoce toxickými nebezpečnými chemickými látkami osob, které nesplňují odbornou způsobilost (§ 44a odst. 6 zákona č. 258/2000 Sb.)	2

Nakládání s vysoce toxickými chemickými látkami

Pod pojmem „vysoce toxické nebezpečné chemické látky“ je nutné mít na zřeteli nebezpečné chemické látky a chemické směsi klasifikované jako vysoce toxické nebo látky a směsi podle Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1272/2008 (CLP), které mají přiřazenu třídu a kategorii nebo kategorie nebezpečnosti akutní toxicita kategorie 1 nebo 2. Zákon č. 258/2000 Sb. je zná pod legislativní zkratkou nebezpečné chemické látky a chemické směsi klasifikované jako vysoce toxické.

Nakládání s vysoce toxickými chemickými látkami

Školení se týká zaměstnanců, kteří vykonávají jednotlivé činnosti v rámci nakládání s vysoce toxickými chemickými látkami a chemickými směsmi a nejsou osobou odborně způsobilou podle § 44b odst. 1 zákona č. 258/2000 Sb. (uvedení vysokoškoláci nebo úspěšní absolventi zkoušky odborné způsobilosti). Zaškoluje odborně způsobilá osoba.

Záznam musí být uchován pod dobu 3 let.

Profesní odborná školení

Ne vždy je určen obsah nebo četnost profesního školení. Obdobně to platí o určení, kdo má školení provádět. Takto stanovenými profesními školeními jsou:

- seznámení řidičů manipulačních vysokozdvižných vozíků – ČSN 26 8805:2000, čl. 3.3.2: „K dosažení spolehlivého a bezpečného provozu manipulačních vozíků by provozovatel měl plnit následující požadavky: e) zajistit prokazatelné seznámení řidiče manipulačního vozíku s bezpečným používáním vozíku a přídatných zařízení, které bude řidič obsluhovat“,

Profesní odborná školení

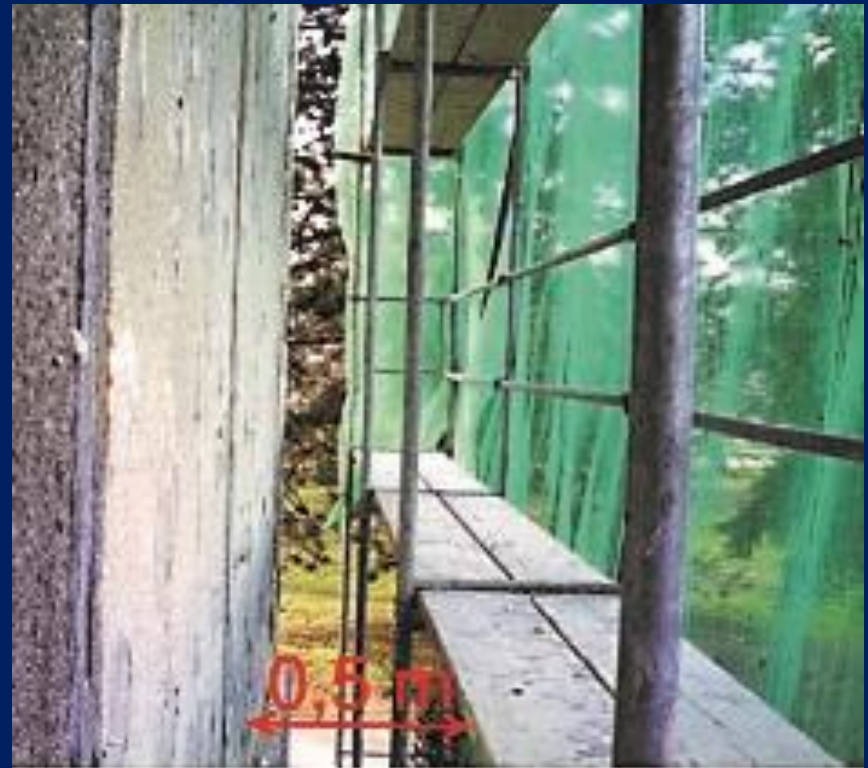
- školení o BOZP ve výškách a nad volnou hloubkou – nařízení vlády č. 362/2005 Sb., příloha, část XI – „Zaměstnavatel poskytuje zaměstnancům v dostatečném rozsahu školení o bezpečnosti a ochraně zdraví při práci ve výškách a nad volnou hloubkou“,
- školení při výkonu práce spojené s expozicí ustáleného nebo proměnného hluku, jehož ekvivalentní hladina akustického tlaku $A_{Laeq, 8h}$ překračuje 80 dB, nebo práce spojená s expozicí jiným druhům hluku, jehož hodnoty překračují jejich přípustný expoziční limit,

Školení při práci v hluku

Školení o hluku musí obsahovat zejména informace o správném používání výrobních prostředků, zařízení a pracovního nářadí, o zdrojích hluku na pracovišti, o druhu a účincích daného hluku a jeho přípustných expozičních limitech, výsledcích měření hluku, opatřeních přijatých k omezení úrovně míry a doby expozice hluku, o správném používání OOPP, o vhodných pracovních postupech stanovených k minimalizaci expozice hluku, o postupech při zjištění možného poškození sluchu, o účelu lékařských preventivních prohlídek zajišťovaných poskytovatelem pracovnělékařských služeb.

Profesní odborná školení

- školení pro montáž, demontáž nebo podstatnou přestavbu lešení (nařízení vlády č. 362/2005 Sb., příloha, část VII bod 7: „Obsah a četnost školení s ohledem na nová nebo změněná rizika práce, způsob ověřování znalostí a dovedností účastníků školení a vedení dokumentace o školení stanoví zaměstnavatel“),

Profesní odborná školení

- školení jeřábníků, vazačů a signalistů – kapitola 5 ČSN ISO 12480-1:1999 Jeřáby – Bezpečné používání – Část 1: Všeobecně + ČSN ISO 9926-1 Jeřáby. Výcvik jeřábníků. Část 1: Všeobecně,
- výcvik a zkouška pro obsluhu stavebních strojů ve smyslu vyhlášky č. 77/1965 Sb., o výcviku, způsobilosti a registraci obsluh stavebních strojů (předepsaný výcvik, zkouška odbor. způsobilosti),
- školení obsluh pracovních plošin (ČSN ISO 18878:2016 Pojízdné zdvihací pracovní plošiny – Školení obsluhy)

Školení v prostředí s nebezpečím výbuchu

- školení v prostředí s nebezpečím výbuchu: „Zaměstnancům poskytuje zaměstnavatel v dostatečném rozsahu školení o bezpečnosti a ochraně zdraví při práci v prostředí s nebezpečím výbuchu; zejména je seznámí v odpovídajícím rozsahu s dokumentací o ochraně před výbuchem, s preventivními a ochrannými opatřeními a s písemnými pokyny pro provádění práce podle bodu 2.2. přílohy 2 nařízení vlády č. 406/2004 Sb., pokud byly pro dané pracoviště vydány a se způsobem používání OOPP“.

Profesní odborná školení

- školení obsluhy přenosné řetězové pily bylo zrušeno (pozor však na podmínky stanovené v návodu od výrobce). Zaměstnavatel jej může, např. na základě vyhodnocení rizik při práci, pro své zaměstnanců zavést. Musí však stanovit jeho obsah a četnost a požadavky na školícího.

Připravuje se nová úprava požadavků pro práci s řetězovou pilou a s křovinořezem, jež má mimo jiné zavést, aby práci s řetězovou pilou vykonávali pouze vyškolení a zacvičení zaměstnanci, jejichž znalosti a dovednosti byly ověřeny.

Školení řidičů motorových vozidel

Pro školení řidičů motorových vozidel zapomeňme na řidiče-referenty a na řidiče z povolání.

Školení řidičů z povolání bylo zrušeno novelou zákona č. 111/1994 Sb. (č. 102/2013 Sb.) k 1. 5. 2013.

Rozlišujme pouze řidiče, kteří podléhají povinnosti absolvovat zdokonalování odborné způsobilosti a ostatní řidiče (existují i další povinná školení, ta však nemají vztah k BOZP).

Školení řidičů motorových vozidel

Zdokonalování odborné způsobilosti řidičů motorových vozidel podle zákona č. 247/2000 Sb., ve znění pozdějších předpisů, se týká řidiče, který je občanem členského státu EU a má na území České republiky trvalý pobyt nebo zde má přechodný pobyt v trvání alespoň 185 kalendářních dnů v roce, případně je občanem jiného státu a vykonává závislou práci pro zaměstnavatele v České republice, či zde podniká v případě, že řídí motorové vozidlo, k jehož řízení opravňuje řidičské oprávnění skupiny C1, C1+E, C, C+E, D1, D1+E, D nebo D+E nebo řidičské oprávnění uznávané jako rovnocenné.

Školení řidičů motorových vozidel

Netýká se však řidičů řídících:

- vozidlo, jehož nejvyšší povolená rychlost nepřesahuje 45 km/h,
- vozidlo používané ozbrojenými silami ČR, Policií ČR, obecní policií, Vězeňskou službou ČR, Celní správou ČR, Generální inspekcí bezpečnostních sborů a zpravodajskými službami ČR,
- vozidlo Hasičského záchranné sboru ČR a jednotek požární ochrany, poskytovatele zdravotnické záchranné služby a Správy státních hmotných rezerv,
- vozidlo používané při zabezpečování Civilní ochrany a báňské záchranné služby,

Školení řidičů motorových vozidel

- vozidlo ve zkušebním provozu a při zkušební jízdě v souvislosti s jejich opravou a údržbou,
- vozidlo používané při výcviku žadatelů o řidičské oprávnění a při jejich zkouškách a při zdokonalování odborné způsobilosti řidičů,
- **vozidlo používané při přeprava věcí, které řidič využije při výkonu své závislé práce nebo podnikání, pokud řízení není hlavním předmětem výkonu závislé práce nebo podnikání,**
- vozidlo používané pro vlastní potřebu,
- zemědělský a lesnický traktor.

Školení řidičů motorových vozidel

Zaměstnanci řídící motorové vozidlo v rámci výkonu pracovní činnosti musí absolvovat školení o právních a ostatních předpisech k zajištění BOZP, jehož součástí je seznámení s požadavky dopravních předpisů a musí jim být zajištěny pokyny o BOZP, tedy interní předpisy zaměstnavatele (místní provozně bezpečnostní předpis). Vztahuje se to i na řidiče, kteří musí absolvovat zdokonalování odborné způsobilosti.

Právní a ostatní předpisy k zajištění BOZP

Právními a ostatními předpisy k zajištění BOZP jsou předpisy na ochranu života a zdraví, předpisy hygienické a protiepidemické, technické předpisy, technické dokumenty a technické normy, stavební předpisy, **dopravní předpisy**, předpisy o požární ochraně a předpisy o zacházení s hořlavinami, výbušninami, zbraněmi, radioaktivními látkami, chemickými látkami a chemickými přípravky a jinými látkami škodlivými zdraví, **pokud upravují otázky týkající se ochrany života a zdraví.**

Školení řidičů motorových vozidel

Tedy všichni řidiči musí absolvovat školení o právních a ostatních předpisech k zajištění BOZP obsahující seznámení s požadavky dopravních předpisů, jež upravují otázky ochrany života a zdraví, a musí být pro ně zajištěny pokyny o BOZP, především uvedené v místním provozně bezpečnostní předpise zaměstnavatele.

Školení řidičů motorových vozidel

Judikát Rc 52/2002 21 Cdo 1239/2000 uvádí: „...při zkoumání, zda se zaměstnavatel podle ustanovení § 191 odst. 1 písm. a) zákoníku práce zprostil odpovědnosti za pracovní úraz zaměstnance, u něhož je řízení vozidla předmětem pracovního vztahu, osvědčuje seznámení zaměstnance s dopravními předpisy již zkouška z odborné způsobilosti k řízení motorových vozidel. Protože na bezpečnost a plynulost silničního provozu, včetně dodržování pravidel silničního provozu, dohlíží policie, není ani třeba zkoumat kontrolu znalostí a dodržování těchto pravidel zaměstnavatelem.“

Osoba	Určující činnost	Druh školení	Lhůta školení
Řidič v zaměstnaneckém poměru	řízení některého z motorových vozidel uvedených § 46 zákona č. 247/2000 Sb.	zdokonalování odborné způsobilosti řidičů ve smyslu § 47 a 48 zákona č. 247/2000 Sb.	vstupní školení zakončené zkouškou a roční pravidelná školení
	neprovádí řízení některého z motorových vozidel uvedených v § 46 zákona č. 247/2000 Sb.	školení o právních a ostatních předpisech k zajištění BOZP, jehož součástí je seznámení s požadavky dopravních předpisů a ostatních předpisů k zajištění BOZP vztahujících se k řízení motorového vozidla	stanovit by jí měl zaměstnavatel na základě vyhodnocení rizik při práci (též obsah stanovuje zaměstnavatel)
Řidič – OSVČ	řízení některého z motorových vozidel uvedených v § 46 zákona č. 247/2000 Sb.	zdokonalování odborné způsobilosti řidičů ve smyslu § 47 a 48 zákona č. 247/2000 Sb.	vstupní školení zakončené zkouškou a roční pravidelná školení
	neprovádí řízení některého z motorových vozidel uvedených v § 46 zákona č. 247/2000 Sb.	žádné školení	

Školení organizace a poskytnutí první pomoci

Z § 102 zákoníku práce vyplývá zaměstnavateli povinnost zajistit ve spolupráci s lékařem, který mu poskytuje pracovnělékařské služby vyškolení zaměstnanců, kteří **budou organizovat poskytnutí první pomoci a přivolání zdravotnické záchranné služby**, v rozsahu odpovídajícím rizikům, která se vyskytují na pracovišti.

Četnost školení si stanoví zaměstnavatel sám.

Interní předpis zaměstnavatele

Z poskytnutých informací vyplývá, že přestože to po zaměstnavateli žádný právní předpis nevyžaduje, je vhodné, vydá-li si interní předpis stanovující požadavky na školení jeho zaměstnanců. Zde si stanoví nejen, která školení zaměstnanci musí absolvovat, ale i požadavky, které nestanovují právní předpisy – četnost, obsah, kdo provádí atd.

Školení zaměstnanců cizinců

Také zaměstnanci-cizinci musí absolvovat výše uvedená školení, pokud z výkonu jejich práce tato povinnost vyplývá.

Školení by mělo být provedeno v jazyce, v kterém s nimi bude komunikováno při výkonu práce (budou v něm úkolováni, neboť jemu rozumí – informace musí být pro zaměstnance srozumitelná [§ 106 zákoníku práce]).

Školení zaměstnanců cizích firem

Zaměstnancům cizí firmy, kteří pracují na pracovištích zaměstnavatele, musí zaměstnavatel zabezpečit, aby obdrželi vhodné a přiměřené informace a pokyny k zajištění BOZP, jakož i o přijatých opatřeních, zejména ke zdolávání požáru, poskytnutí první pomoci a evakuaci osob v případě mimořádných událostí.

Školení PO a odborné přípravy

Na základě měr požárního rizika se zaměstnavatelem provozované činnosti zařazují do jedné ze tří kategorií: bez zvýšeného požárního nebezpečí, se zvýšeným požárním nebezpečím a s vysokým požárním nebezpečím. Ta jsou určující pro provádění školení požární ochrany, případně i odborných příprav.

Školení PO na pracovištích bez zvýšeného požárního nebezpečí

Školení PO u zaměstnavatele, který provozuje pouze činnosti bez zvýšeného požárního nebezpečí, zákon o PO nevyžaduje. Vyžaduje jej však ZP, který uvádí, že mezi právní a ostatní předpisy k zajištění BOZP též patří předpisy o požární ochraně, pokud upravují otázky týkající se ochrany života a zdraví. V návaznosti na ustanovení § 103 odst. 2 zákoníku práce, který zaměstnavatelům nařizuje zajistit zaměstnancům školení o právních a ostatních předpisech k zajištění BOZP, tak zaměstnavateli vzniká povinnost provádět školení o požární ochraně i na těchto pracovištích.

Školení na pracovištích se zvýšeným požárním nebezpečím

Školení u řadových zaměstnanců provádí proškolený vedoucí zaměstnanec nebo preventista PO ve lhůtách nejméně jedenkrát za dva roky.

Školení vedoucích zaměstnanců provádí technik PO nebo odborně způsobilá osoba nejméně jedenkrát za tři roky.

Odbornou přípravu PPH a preventistů PO provádí technik PO nebo odborně způsobilá osoba nejméně jedenkrát ročně. Též nejméně jedenkrát ročně musí být školeni zaměstnanci pověřeni zabezpečováním PO v době sníženého provozu a
v mimopracovní době.

Školení na pracovištích s vysokým požárním nebezpečím

Řadové zaměstnanci na pracovištích s vysokým požárním nebezpečím může školit proškolený vedoucí zaměstnanec nebo technik PO.

Vedoucí zaměstnanci může školit odborně způsobilá osoba v PO nebo technik PO.

Odbornou přípravu preventistů PO a členů preventivních požárních hlídek může provádět pouze odborně způsobilá osoba v PO.

Tematický plán a časový rozvrh

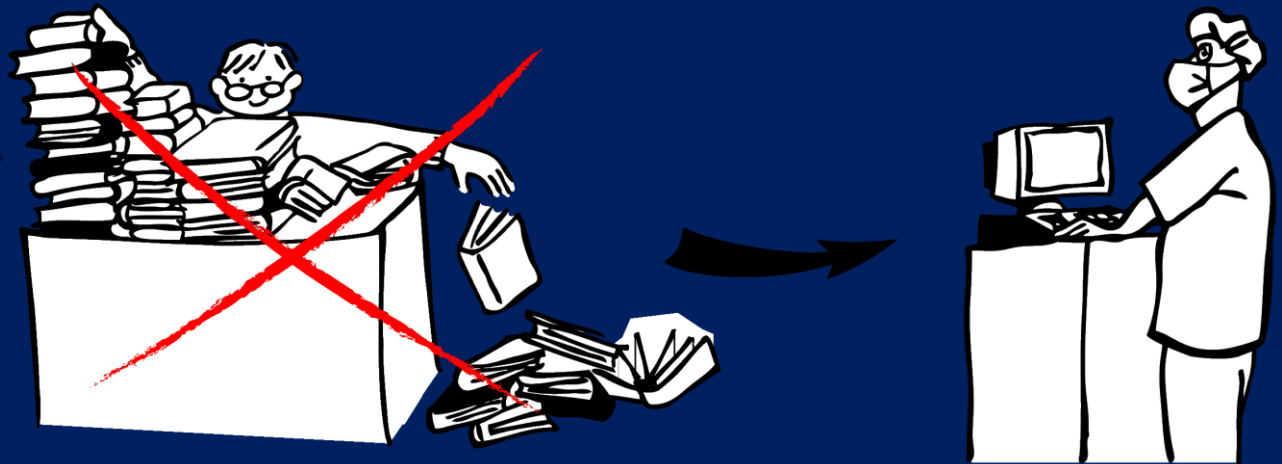
Školení PO a odborné přípravy musí být provedeny podle tematického plánu a časového rozvrhu schváleného zaměstnavatelem a podepsaného zpracovatelem. Minimální rozsah obsahu školení a odborných příprav uvádí vyhláška č. 246/2001 Sb., o požární prevenci (§ 23 až 25).

Také na dokladu o absolvování školení musí být jméno a podpis školícího.

E-learning

Při dodržení zákonných požadavků na provádění školení BOZP a PO je možné je realizovat formou e-learningu.

Použití pouze e-learningu nikdy nestačí. Je nutné provádět kombinovanou výuku, tedy e-learning doplněný přednáškou.

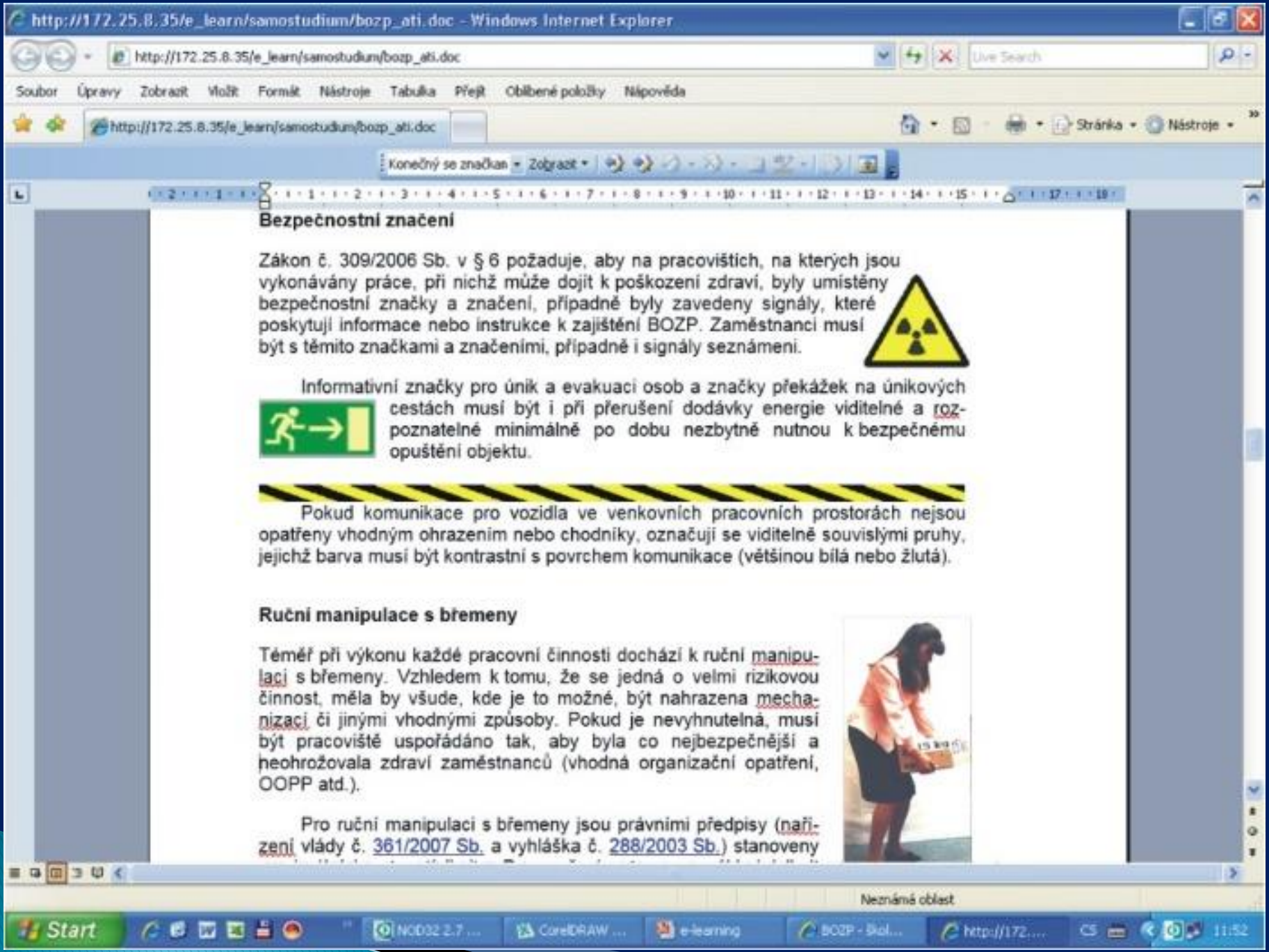

Prostřednictvím e-learningu lze školit kdekoliv a kdykoliv, například na operačním sále.

E-learning

Výukový text by měl mít vhodnou vyprávěcí formu, nikoliv citovat právní předpisy. Též musí odpovídat konkrétním podmínkám ve firmě nebo společnosti. Kromě obrázků, případně grafů by měl především obsahovat hypertextové odkazy, videa a animace.

Optimální je, jsou-li součástí textu konkrétní místa pracovišť, na kterých jsou znázorněna nebezpečí nebo chyby při dodržování BOZP (pozor na ochranu osobních údajů).

Bezpečnostní značení

Zákon č. 309/2006 Sb. v § 6 požaduje, aby na pracovištích, na kterých jsou vykonávány práce, při nichž může dojít k poškození zdraví, byly umístěny bezpečnostní značky a značení, případně byly zavedeny signály, které poskytují informace nebo instrukce k zajištění BOZP. Zaměstnanci musí být s těmito značkami a značeními, případně i signály seznámeni.

Informativní značky pro únik a evakuaci osob a značky překážek na únikových cestách musí být i při přerušení dodávky energie viditelné a rozpoznatelné minimálně po dobu nezbytně nutnou k bezpečnému opuštění objektu.

Pokud komunikace pro vozidla ve venkovních pracovních prostorách nejsou opatřeny vhodným ohrazením nebo chodníky, označují se viditelně souvislými pruhy, jejichž barva musí být kontrastní s povrchem komunikace (většinou bílá nebo žlutá).

Ruční manipulace s břemeny

Téměř při výkonu každé pracovní činnosti dochází k ruční manipulaci s břemeny. Vzhledem k tomu, že se jedná o velmi rizikovou činnost, měla by všude, kde je to možné, být nahrazena mechanizací či jinými vhodnými způsoby. Pokud je nevyhnutelná, musí být pracoviště uspořádáno tak, aby byla co nejbezpečnější a neohrožovala zdraví zaměstnanců (vhodná organizační opatření, OOPP atd.).

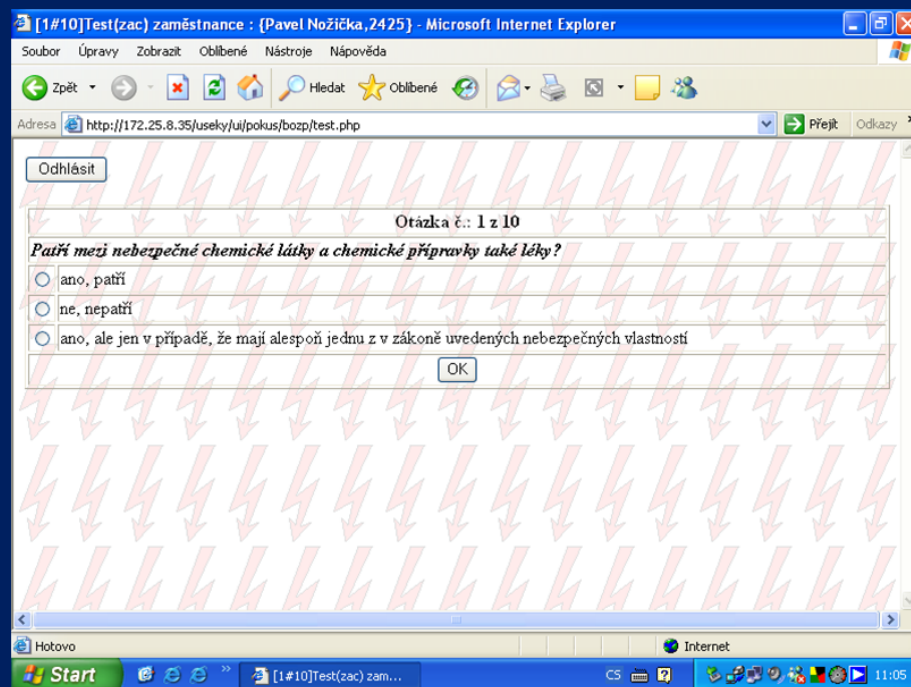
Pro ruční manipulaci s břemeny jsou právními předpisy (nařízení vlády č. 361/2007 Sb. a vyhláška č. 288/2003 Sb.) stanoveny

Neznámá oblast

E-learning

Také školení prováděné pomocí e-learningu musí být prováděno podle statutárním orgánem schválené osnovy, resp. tematického plánu.

Jedná-li se o školení PO, musí být nejméně jedenkrát ročně kontrolována aktuálnost tematického plánu a časového rozvrhu.

E-learning

Koupí e-learningového projektu školení BOZP nebo PO práce nekončí, ale naopak začíná. Je nutné v maximálně možné míře jej upravit, resp. nechat upravit pro vlastní potřebu. Dále je nutné zpracovat a vydat osnovu školení. Školení PO je nutné ročně posoudit z hlediska aktuálnosti a provést o tom zápis.

Motivační školení

V roce 2011 vypsalo MPSV ČR projekt „Účinnost systémů prevence rizik v praxi a jejich dopad na vytváření pozitivních postojů zaměstnanců k prevenci rizik“. Součástí projektu byla příprava motivačního školení k pozitivnímu přístupu zaměstnanců k prevenci rizik.

Osnova motivačního školení

Osnova je pouhým doporučením, resp. námětem, pro lektora k vytvoření osnovy pro konkrétní pracoviště. Ten si ji má upravit tak, aby byl co nejlépe naplněn cíl školení, tzn. motivace a tvorba pozitivního přístupu zaměstnanců k prevenci rizik. Obdobně to platí o zpracování a formě přednesení.

Osnova motivačního školení

Osnova dvouhodinového školení pro optimálně 15 zaměstnanců je rozčleněna do tří základních částí (po 35–45 min.):

1. Nové pojetí ochrany zaměstnanců při práci (Může být při práci pohoda?) – výklad lektora s interaktivním zapojením účastníků
2. Analýza a řešení problémů na pracovišti (Je už všechno, jak má být?) – diskuse k aktuálním problémům na pracovišti

Osnova motivačního školení

3. Schopnost vnímat a znát rizika při práci (Jak vyváznout zdraví z práce?) – výklad lektora s interaktivním zapojením účastníků.

Účastníci mají být z podobných profesí nebo pracovišť. Lektory mají přednostně být OZO, případně ve dvojici s manažerem.

Školení má být v maximálně možné míře interaktivní, tedy má být zaměstnancům dán maximální prostor k vyjádření se (otázky, případové studie, názornost, hraní rolí).

Použité techniky prezentace

Školení má zaujmout a vtáhnout školené do problematiky prevence rizik. Nemá být pouhým poskytováním informací, ale především diskusí všech zúčastněných.

Proto je při tvorbě obsahu školení potřeba dbát na jeho „pestrost“. K tomu je vhodné využít maximálně možného počtu technik prezentace a dalších prvků.

Vnímání rizik při práci
aneb riskantní zaměstnání

Obsah první části motivačního školení

Do první části motivačního školení je vhodné zahrnout:

- ochrana zaměstnance zaměřená na všechny aspekty související s prací,
- kultura práce,
- uznávané hodnoty,
- ekonomická stránka prevence rizik,
- aktivní účast zaměstnanců a zástupců zaměstnanců.

Obsah druhé části motivačního školení

Druhá část by měla obsahovat témata:

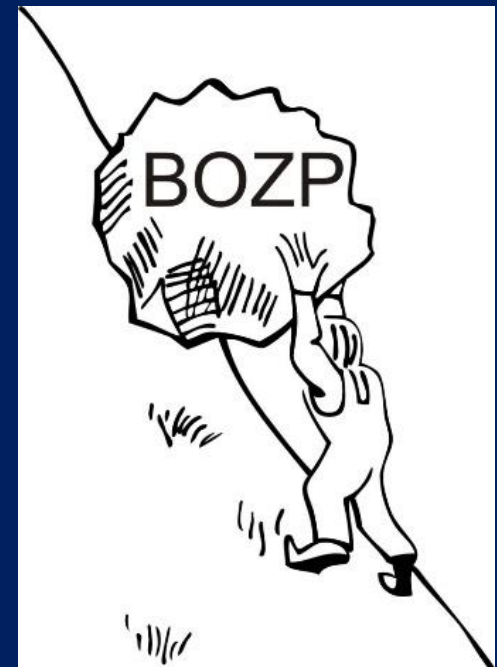
- slabé a silné stránky,
- očekávání a překážky,
- možnosti řešení.

Zaměstnanci
nejsou chápáni jen jako objekt,
o který je třeba pečovat,
ale mají postavení partnerů zaměstnavatele,
kteří se sami aktivně podílejí na řízení BOZP
a ovlivňují úroveň prevence rizik.

Obsah druhé části motivačního školení

Doporučené otázky k rozpoutání diskuse:

- Jaká jsou pozitiva současného zajištění BOZP na vašich pracovištích?
- Jaké jsou hlavní problémy týkající se jednotlivých oblastí vaší práce?
- Jaká jsou vaše očekávání?
- Co by se mělo udělat?

Obsah třetí části motivačního školení

Do třetí části mají být zahrnuta témata:

- schopnost vnímat rizika při práci,
- přizpůsobit chování při práci rizikům,
- pozitivní vnímání bezpečnostních předpisů.

Cílem je poukázat na všudypřítomná rizika a na nutnost znát je a zvládat je. Účastníci mají na příkladech jednoduchých předmětů vyhodnotit, čím jsou nebezpečné, co mohou způsobit a jaké opatření je nutné přijmout.

Motivační školení

Na závěr školení je vhodné zařadit informaci: „Kde je možné upozornit na problémy (skoro-nehody apod.) nebo se dotázat na informace“ a věnovat se zpětné vazbě, tzn. vyhodnocení školení dotazy, dotazníkem apod.

Názory zaměstnanců a jejich náměty je nutné projednat s vedením zaměstnavatele. Případně alespoň o nich vedení informovat, například zprávou ze školení. Informace musí být anonymní.

Za pozornost a dosavadní dotazy vám děkuje a
na případné další se těší

Tomáš Neugebauer
www.bozppo-neu.cz

